

2. Uitvoering van de TGVO

Hoewel gestreefd zal moeten worden naar een uniforme opzet van de TGVO, zal uitgegaan moeten worden van lokale situaties, welke op de uitvoeringsvorm van invloed zullen kunnen zijn. Daarom is de Werkgroep voorstander van experimenten op dit terrein.

Daar, waar op lokaal niveau belangstelling voor de TGVO wordt geconstateerd, dient deze belangstelling te worden gestimuleerd.

Belangrijk is dat alle disciplines en instanties (tandartsen, schooltandverzorgingsdiensten, gemeentelijke autoriteiten, ziekenfondsen, kruisorganisaties, artsen etc.) komen tot een samenwerkingsvorm, waaruit een plan tot uitvoering van de TGVO kan ontstaan.

3. Begeleiding van de uitvoering van de TGVO

Het bureau van de Centrale Raad voor Sociale Tandheelkunde heeft door de vele contacten, welke zij op het terrein van de jeugdtandverzorging heeft, op een aantal plaatsen in Nederland belangstelling geconstateerd voor goed opgezette TGVO-programma's als uitgangspunt voor een doelmatige kindertandverzorging.

De Werkgroep acht het noodzakelijk, dat de Centrale Raad voor Sociale Tandheelkunde zich beraadt over de wijze waarop de uitvoering van deze TGVO-programma's, gebaseerd op de in dit rapport aangegeven criteria, kan worden begeleid.

4. Evaluatie

Wanneer tot uitvoering van bepaalde experimenten op dit terrein zal worden overgegaan, acht de Werkgroep het uitermate belangrijk, dat het effect en de kosten van de activiteiten regelmatig worden gemeten. Een evaluatie van de TGVO is van het

grootste belang. Daardoor wordt het immers mogelijk om tot een verantwoorde opzet, coördinatie en begeleiding te komen bij uitbreiding van het aantal experimenten.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MEDISCHE HYPNOSE

Een mededeling

Het Bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Medische Hypnose stelt het op prijs te verklaren, dat het zich uitdrukkelijk distantieert van de inhoud en strekking van het artikel „Hypnose in opmars”, verschenen in het weekblad *Panorama* no. 34.

Overleg over plaatsing van dit artikel heeft nooit plaatsgevonden met het Bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Medische Hypnose, noch met één van de leden van de vereniging.

Het secretariaatsadres van de vereniging is zonder medeweten en toestemming van het Bestuur geplaatst.

Het Bestuur wenst langs deze weg zijn ontstemming en teleurstelling over dit artikel uit te spreken, aangezien dit de imagevorming van de hypnose niet ten goede komt en één van de doelstellingen, nl. het geven van een verantwoorde voorlichting op het gebied van de medische hypnose, schaadt.

Namens het Bestuur van de
Nederlandse Vereniging voor
Medische Hypnose,
W. P. J. Viëtor, zenuwarts (secretaris).

INTERNATIONAAL

FÉDÉRATION DENTAIRE INTERNATIONALE

*Verslag van de 59e jaarvergadering te München,
16-22 juni 1971*

Openingszitting

Ruim 3700 personen waren bijeen in de reusachtige Bayernhalle om getuige te zijn van de opening der 59e jaarvergadering. De president van de F.D.I., J. Stork, dankte in zijn openingstoespraak de president van de Duitse Bondsrepubliek voor zijn bereidwilligheid, het beschermheerschap van deze bijeenkomst op zich te nemen. Hij wees op de groei van het ledental (thans 8000 supporting members) en van de activiteiten der Federatie sinds het jaar van haar oprichting: 1900; hij betuigde voorts zijn erkentelijkheid aan de Duitse professie, belichaamd in het Bundesverband der Deutschen Zahnärzte, voor haar onverpoosde steun aan het streven van de F.D.I. om te bevorderen dat zoveel mogelijk mensen kunnen profiteren van de tandheelkundige gezondheidszorg in de wereld. In verband hiermee legde hij de nadruk op het belang van preventieve

maatregelen, in het bijzonder de fluoridering van drinkwater, alsmede op een zo efficiënt mogelijk gebruik van de tandheelkundige mankracht.

Wetenschappelijk programma

Het wetenschappelijke programma omvatte drie hoofdthema's: „Bioengineering in Dentistry”, „Transplantation in Dentistry” en „Sensory Mechanism of Teeth”. Gedurende de middaguren hadden de deelnemers keus uit 30 vrije voordrachten, 33 klinische of technische demonstraties en 18 films. In aangrenzende ruimten van de Bayernhalle werden bovendien tentoonstellingen gehouden, o.a. over audio-visuele hulpmiddelen. Ook werden maquettes getoond van diverse opleidingscentra; hierbij was ook Utrecht vertegenwoordigd. Al deze manifestaties trokken grote belangstelling. Dit blijkt ook uit het totale aantal bezoekers: 5930.

De aandacht dient nog te worden gevestigd op een speciale openbare zitting, gewijd aan het onderwerp „Dentistry and the Social Sciences”; deze was voorbereid door de Commission on Dental Practice. De voornaamste sprekers waren L. Cohen (V.S.) en D. Richards (Gr.-Br.), beiden mede-redacteuren van een zojuist door de F.D.I. uitgegeven boek onder dezelfde titel (zie hieronder). Tevens werd in deze zitting een voordracht ge-

geven door D. Barnes, epidemioloog van de Dental Health Unit der Wereld Gezondheids Organisatie. Ook deze bijeenkomst trok grote belangstelling, zowel van de zijde van tandartsen als van sociologen, evenals de discussie die op de voordrachten volgde.

Bestuursmutaties

Aangezien de ambtstermijn van J. Stork was verstreken, werd Harold Hillenbrand, de vroegere „Executive Director” van de A.D.A., in zijn plaats als president van de F.D.I. geïnstalleerd. Met algemene stemmen werd H. Freihofer (Zwitserland) tot president-elect gekozen. Drie vice-presidenten behielden hun functies. De vierde, B. B. Eraña (Philippijnen), overleed in mei 1971. Hij werd opgevolgd door de bekende Amerikaanse onderzoeker J. W. Knutson. Speaker bleef A. Scheinin (Finland).

Rest nog te vermelden dat de naam van de scheidende president werd toegevoegd aan de List of Honor.

Internationale prijzen

Op aanbeveling van de jury's, die in oktober 1970 te Boekarest al waren samengesteld, ging de Algemene Vergadering akkoord met de voorstellen dat de volgende prijzen ter gelegenheid van het XVe Wereldcongres te Mexico zullen worden uitgereikt:

- de Internationale Millerprijs aan de bekende Amerikaanse materiaalkundige G. C. Paffenbarger;
- de Georges Villainprijs (voor orthodontie) aan Carl O. Boucher (V.S.);
- de Jessen Fellowship in Childrens Dentistry aan Mrs. Pham-Thi-Than (Vietnam).

Social Sciences and Dentistry

In het verschijnen van het onder de auspiciën van de F.D.I. uitgegeven boek, waarvan in bovenstaande reeds sprake was, is ten gevolge van de poststaking in Engeland enige vertraging ontstaan. Het zal nu vermoedelijk vanaf eind juli 1971 voor verzending gereed liggen. Bestellingen kunnen worden gericht aan het hoofdkantoor van de F.D.I. De prijs bedraagt \$7.50. Er komen verschillende vraagstukken aan de orde, waarover onderzoek is of wordt verricht, zo b.v. de attitude van het publiek ten aanzien van tandverzorging, de oppositie tegen fluoridering; ook de vraag waarom studenten tandheelkunde als loopbaan kiezen en hun slagen of falen tijdens de opleiding (zie ook Ned. T. Tandheelk. 78: 36, jan. 1971).

Definitie van een groepspraktijk

Met het groeien van het aantal groepspraktijken, doet zich in diverse landen de behoefte gevoelen aan een acceptabele definitie, b.v. voor toepassing in wettelijke documenten. Na langdurige discussie in de Commission on Dental Practice werd onderstaand concept door de Algemene Vergadering aanvaard:

A group practice is a formally constituted organization of dentists, being either individuals or partnerships, who, by means of the organization, share the costs of premises and equipment, and have agreed to observe recognized standards of ethical behaviour and procedures for joining and leaving the group.

De Algemene Vergadering was het er verder over eens dat de leden moesten worden aangemoedigd om groepspraktijken te

vormen, waar dat wenselijk en mogelijk is, omdat zulks de uitbreiding van tandheelkundige voorzieningen inhoudt.

XVe Wereldcongres te Mexico City, van 22–27 oktober 1972

Prospectussen met gegevens over het voorlopige programma, over hotelreservering, etc. zijn in vier talen verkrijgbaar bij het organiserende comité. Adres: Ezequiel Montes No. 92, Mexico 4, D.F. Mexico. Het hoofdthema van het wetenschappelijke programma luidt: „Prevention and the practitioner in world dental health”.

Verslag van de 13e vergadering van de European Regional Organization

Op 12 en 13 maart 1971 kwamen op uitnodiging van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde gedelegeerden en waarnemers uit 12 landen te Amsterdam bijeen om van gedachten te wisselen over diverse vraagstukken die samenhangen met verschillende systemen van sociaal-tandheelkundige voorziening. Onder voorzitterschap van H. Freihofer (Zwitserland) werden waardevolle discussies gehouden rondom het hoofdthema: „The dental profession and its relation with the social security agencies”. Als gasten waren o.a. aanwezig J. Kostlan van het W.H.O. Regional Office for Europe, H. Hillenbrand, President-elect van de F.D.I., en G. H. Leatherman, Executive Director.

De sprekers gaven in hun rapporten korte beschrijvingen van de verschillende systemen van sociale voorziening. Andere onderwerpen waren de wijzen van honorering, de beperkingen in het verstrekkingenpakket, de tandartsenkeuze en controle vanwege de overheid. Ook werd gediscuteerd over de mate waarin de professie invloed kan uitoefenen op de door de overheid getroffen maatregelen met betrekking tot sociaal-tandheelkundige voorziening. Eén van de sprekers was onze landgenoot F. W. Spies, die rapport uitbracht over de ziekenfondsen in Nederland.

De grote belangstelling, die uit de discussies bleek, leidde tot een besluit van de E.R.O. om in de toekomst meer aandacht aan de desbetreffende problemen te besteden.

Elmer S. Best Memorial Award 1971

De Elmer S. Best Memorial Award van de Pierre Fauchard Academy, die in 1969 aan onze landgenoot Dr. Ch. F. L. Nord werd uitgereikt (cf. Ned. T. Tandheelk. 76: 446, mei 1969), is voor 1971 ten deel gevallen aan Prof. L. J. Baume (Zwitserland).

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF DENTAL STUDENTS

Aankondiging XXIste congres zomer 1974

In de zomer van 1974 zal in Amsterdam het XXIste congres van de International Association of Dental Students (IADS) worden gehouden.

Een comité, dat zich met de organisatie belast, is reeds ge-

vormd. Het correspondentieadres luidt: Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart, p/a poliklinieken voor Tandheelkunde, t.a.v. de heer J. G. Dekker, IADS-liason-officer voor Nederland.

BUITENLAND

IERLAND

Prof. O. Backer Dirks ontving Honorary Fellowship Royal College of Surgeons

Voor zijn verdiensten voor de drinkwaterfluoridering en in het bijzonder voor zijn aandeel bij de invoering van deze maatregel in Ierland en de verdediging daarvan voor de High Court te Dublin, heeft Prof. O. Backer Dirks (Bilthoven) op 21 november 1970 een *Honorary Fellowship of the Royal College of Surgeons* ontvangen.

De onderscheiding werd hem uitgereikt tijdens een plechtige zitting van de Royal College te Dublin, waarbij Prof. N. P. Butler als zijn promotor optrad.

In dezelfde zitting werd deze onderscheiding ook uitgereikt aan Prof. A. Lundström, orthodontist te Stockholm.

BINNENLAND

JAARVERSLAG TNO 1970

Deel 1a: Centrale Organisatie; algemeen gedeelte

Het verslag vangt aan met interessante beschouwingen van de voorzitter van de Centrale Organisatie TNO, Prof. Dr. H. W. Julius, onder de veelzeggende titel: „Wetenschap en wetenschapsbeoefening in kentering”. Hoofdthema is het groeiende onbehagen in de vooruitgang, die – voor zover zij de resultaten van natuurwetenschappelijk en technologisch onderzoek betreft – wél veel geeft maar daartegenover ook veel neemt. Enerzijds is men gewend geraakt aan, en dus verwend door, de overstelpende hoeveelheid mogelijkheden, die dank zij de wetenschap verkregen zijn en waarvan men geen afstand meer wil doen. Anderzijds is men niet bereid de prijs daarvoor te betalen: vervuiling, verspreiding van toxische produkten van het – door de wetenschap bediende – bedrijfsleven. Met op de achtergrond de bedreiging door bewapening, radio-actieve straling, beïnvloeding van de menselijke geest, de erfelijke eigenschappen, etc. De maatschappij zal deze intrinsieke tweeslachtigheid van de vooruitgang moeten aanvaarden en er mee moeten leven. Men zal – aldus de schrijver – telkenmale de ad hoc gerezen nadelen moeten beteugelen, wat weer nadelen van an-

dere aard (b.v. enorme kosten) met zich zal brengen en die nadelen weer moeten compenseren door (kostenbesparende) nieuwe mogelijkheden, met weer de nadelen dáárvan (b.v. opoffering van aanvaard gerief). Het zal een eindeloze spiraal blijven.

Het is in zekere zin geruststellend te weten, dat men zich in de kring van leiders van het toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek ernstig bezint op wat tegenwoordig een ieder in meerdere of mindere mate verontrust, ook al kan van deze bezinning uit de aard der zaak niet onmiddellijk het verlossende woord worden verwacht. In elk geval zullen de wetenschappelijke onderzoekers, zowel allen te zamen als ieder afzonderlijk, moeten beginnen, zich van hun dienende functie bewust te zijn, zoals Prof. Julius betoogt.

In de samenstelling van het Dagelijks Bestuur van de Centrale Organisatie TNO, zoals die aan het eind van het verslagjaar was, is inmiddels per 1 april 1971 een wijziging gekomen. Op die datum trad Prof. Dr. H. W. Julius af. In de aldus ontstane vacature is met ingang van dezelfde datum benoemd Prof. Dr. Ir. A. A. Th. M. van Trier, die met ingang van 1 januari 1972 tot voorzitter is gekozen.

Deel 5: Gezondheidsorganisatie

Ter inleiding van het verslag wordt gesteld, dat men in vele opzichten kan spreken van een vooruitgang van de gezondheids-toestand van de bevolking in Nederland, vooral als men kijkt naar de globale sterftcijfers. Doch de sterfte van de leeftijdsgroepen ouder dan 50 jaar is toegenomen.

Ook is het een opvallend gegeven, dat de gemiddelde lengte van de Nederlanders nog steeds toeneemt en het ziet er naar uit, dat deze groeiverschuiving nog niet haar maximum heeft bereikt. Men kan zich echter afvragen of de toename van de lengte als zodanig een gunstig verschijnsel is.

Hoewel men wel heeft gemeend dat na de introductie van de antibiotica en de successen van de specifieke immunisaties, de betekenis van het onderzoek over besmetting met micro-organismen snel zou afnemen, is het van belang aandacht te blijven besteden aan de relatie tussen de mens en „zijn” micro-organismen.

In het kader van de onderzoeken over het ontstaan van cariës, waarbij de Werkgroep TNO Tand- en Mondziekten een groot aandeel heeft, is de betekenis van de *Streptococcus mutans* als specifiek cariës-bevorderend organisme aangetoond.

Op eigen initiatief werden, ook door de bovengenoemde Werkgroep, de nodige onderzoeken verricht. Háár werkzaamheden richtten zich in 1970 met name op de bestrijding van de gevolgen van het hoge verbruik van suikerhoudend snoepgoed. Zij streeft dit doel na met een groot opgezet project om de bevolking van de stad Tiel door middel van voorlichting tot een beperking van het suikerverbruik te brengen. Het ligt in de bedoeling het onderzoek, dat met dit project is verweven, over zes jaar af te sluiten met een tandheelkundige, een sociologische en een economische evaluatie.

Ultimo 1970 werd door de Tielse gemeenteraad goedkeuring verleend aan het besluit tot het aangaan van een lening voor de